

Bokanbefalingene er hentet fra fylkesbibliotekets Finnmarkskanon, er et resultat av prosjektet «På sporet av en litterær Finnmarkskanon» i 2018, der ønsket har vært å hente fram i lyset bøker og forfatter-skap som har vært glemt, og å vise en bredde av sjangre og skrivemåter. Finnmarks-kanon er tilgjengelig på fylkesbibliotekets nettside.

Olav Nordrå Veien til Seida (1951)

Forfatterens debutarbeid er ei novelle-samling med tema fra krigstid og gjenoppbygging i Finnmark. Vi anbefaler gjerne tittelnovellen, som handler om en transportsjåfør som frakter varer vinterstid over lange strekninger. Han finner fram til lærer Tapio i Seida og overleverer ham en fiolin. Lest mellom linjene: Mel og nødvendighetsartikler er viktig. Musikk er like viktig.

Den gamle læreren ble stående og gape. Øynene flyttet seg fra sjåføren til den avlange pakningen i kjøkkenkroken, han hadde plutselig kommet på noe. – E det fela! nesten skrek han. Det var triumf i de gamle, skrukkete nevene som flådde av papiret. Han la seg på kne foran etuiet og åpnet lokket. I denne stunden hadde han et uttrykk i øynene som han kikket inn i himmelen.

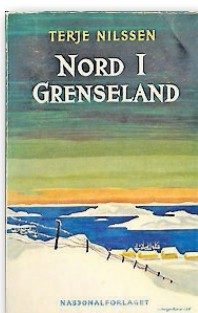
Kjartan Fløgstad Grense Jakobselv (2009)

Det kan vera noko smertefullt ved å lesa Fløgstad. Vi veit vi kan venta eit mylder av personar, autentiske og oppdikta, ein komplisert struktur med tidssprang og ein stillferdig, men skjerande ironi, eigna til å ta illusjonane frå lesaren. Slik også denne gongen. Det gjeld nazisme, verdenskrig og kald krig. Kvar går grensa mellom godt og vondt, og korleis kan eit menneske enda med å gjera urett, sjølv om meininga var å gjera det rette? Sju kapittel er lagde til grenselandet i nord: Sør-Varanger og Petsamo 1940-1941 og Sør-Varanger 1982-2002. Kampen mellom godt og vondt går føre seg her òg.

Terje Nilssen Nord i grenseland (1951)

Den dramatiske historien om Egil Skipsnes og hans kamerater som dro fra Skjærbukta til Sovjet i oktober 1940, med påfølgende partisanoperasjoner, flukt og deportering. Terje Nilssen var den første som behandla partisanvirksomheten i Kiberg (i romanen kalt Skjærbukta) i litterær form, seks år etter krigsslutt. Hovedpersonen Egil har sannsynligvis en levende modell. Språket i romanen er særegent, rikt på dialektbruk og vokabular fra fiske og kyst.

Bokåret 2019 er en nasjonal feiring av boka, lesing og leserne som har gått gjennom hele 2019. Det er 500 år siden de to første norske bøkene ble trykket og derfor ga Nasjonalbiblioteket 27 millioner kroner til bibliotek og andre institusjoner som ville formidle leseglede i bokåret 2019. Finnmark fylkesbibliotek fikk 450.000 kroner for å markere Bokåret 2019, og produsert turnéen På kanten av myra som har vært variert og hatt noe for alle aldersgrupper.

Finnmark rundt uten førerkort – en forfatters opplevelse

Hvordan er det å reise Finnmark rundt uten sertifikat? Forfatter Kathrine Nedrejord har vært på en omfattende turné i Finnmark i oktober og november i regi av Bokåret2019.

AV KATHRINE NEDREJORD OG FINNMARK FYLKESBIBLIOTEK

Hun startet turneen i Alta den 21.10, og avsluttet sin rundreise den 14.11 med etappen Kautokeino - Paris. Hun har besøkt by og bygd, kyst og innland. Litt av en tur for en som har sertifikat, og et enda større prosjekt for en som må belage seg mest på kollektivtransport.

– Jeg er vant til å reise uten førerkort. Jeg bor i en storby hvor det stort sett er lettere å komme seg fra A til B med undergrunnsbane enn i bil. Dog veit jeg også godt at ikke alle geografiske områder har like utvida kollektivtilbud. Det er definitivt tilfelle med det jeg fortsatt ser på som mitt hjemfylke; Finnmark. Jeg advarte derfor tidlig fylkesbiblioteket om at jeg kom til å være mer komplisert «i drift» enn de turnerende forfatterne som har lappen. De lot seg heldigvis ikke avskrekke, og satte opp en detaljert reiseplan med buss og småfly. Og takknemlig er jeg for det.

Kathrine er definitivt ikke skyggeredd. Det ble uttrykt bekymring under planlegginga av hennes ekstremrute i vårt nordligste fylke, men uansett hvor kronglete og tungvint det ville bli, sa Kathrine ja til denne turen som ville fått de fleste til å steile.

– Jeg begynte med det kanskje mest tilgjengelige stedet i fylket: Alta. Her går det til og med lokale rutebussar – en luksus man må se langt etter i for eksempel Kjøllefjord. Etter et flott møte med bibliotekar, videregåendelever og andre oppmøtte, gikk turen via Skaidi til ikke ukjente Karasjok med buss. Og allerede her dukka den første fordelen med ikke å være sin egen sjåfør opp: Jeg kunne knipse et sett nydelige kystbilder langs ruta, og til og med få meg en liten siesta. Mellom Karasjok og Tana var det også buss. Og jeg var så heldig å få filma en reinflokk i bevegelse! Ingen skal si at man kjeder seg på nordnorske veier.

Veiene mellom Tana og Vadsø er kort, men ei lita stund så det ut til at den skulle bli lengre enn antatt – da busselskapet meldte om forsinkelse. Men akk, de fikk fiksa det i en fei og Kathrine kom faktisk fram før tida, så hun rakk å møte et interessert publikum med mange spørsmål på biblioteket i Vadsø. Morgen etter bar det med Widerøe til Mehamn.

– Og her må jeg innrømme at jeg følte meg aldri så lite nostalgisk. Widerøe var en del av barndommen min, og det før-

FINNMARK RUNDT: Ishålke og stiv kuling betød en aldri så liten tur i grøfta.

FOTO: KATHRINE NEDREJORD

ste selskapet jeg noen gang fløy med. Det er ingen fly jeg føler meg tryggere om bord på; sjøl når det blåser litt. I Mehamn var det godt med oppmøte og servering. Jeg var likevel smånervøs når jeg kikket ut vinduet på tåka og snøstormen. Men været spilte på lag og alt roa seg før kveldsflyet mitt til Honningsvåg. Himmelen varta opp med nordlys på veien, og også ved ankomst.

– Faktisk dukka ikke problemene opp før jeg fikk selskap på turneen med førerkort. Ishålke og stiv kuling betød en aldri så liten tur i grøfta.

Konklusjon: Det er færre komplikasjoner når man benytter seg av kollektivtransport på bibliotekturné!

Konklusjon 2: Finnmark har virkelig et usedvanlig godt knippe dyktige bibliotekarer. Takk til alle dere jeg møtte på min vei – med og uten bil – som sørger for formidling til unge og eldre av litteratur hver dag, i kuling som i finvær!

Kathrine Nedrejord fra Kjøllefjord sjonglerer livet mellom Paris, Oslo og Finnmark. Hun er forfatter og dramatiker, med samisk bakgrunn.

Hun har klare tanker om å være samisk forfatter, uten å selv snakke språket. Kathrine er ikke redd for å snakke eller skrive om vanskelige tema – som overgrep.

I 2018 ble hun husdramatiker på Nationaltheatret. Kathrine ble lagt merke til som ung debutant, og de to første romanene Transitt og Trengsel høstet god kritikk. I de første bøkene har finnmarksbevisstheten vært mer som en underliggende strøm, mens ungdomsbøkene Hvem er jeg når du blir borte? og Slepp meg har handling fra Finnmark. I 2018 kom hun ut med romanen Forvandlinga som hun nå har fått Havmannprisen for.